

Lp Heidy Purga
kultuuriminister
Kultuuriministeerium

Teie 30.09.2026 nr 1-11/341-9

Meie 21.10.2026 nr 2-3/252-3

Eelnõu KUM/26-1083
kooskõlastamine märkustega

Kultuuriministeerium esitas Eesti Linnade ja Valdade Liidule (edaspidi ELVL) kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks muuseumiseaduse (edaspidi MuuS) muutmise seaduse eelnõu (edaspidi eelnõu).

ELVL toetab eelnõu üldist eesmärki tugevdada Eesti Rahva Muuseumi (edaspidi ERM) autonoomiat ning muuseumivaldkonna teadus-, arendus- ja säilitamisvõimekust. Samas vajab eelnõu täiendamist, et tagada kohalike omavalitsuste asutatud ja kaasasutatud muuseumidele selged ja võrdsed tingimused riigile kuuluvate muuseumikogude hoidmisel, kesksete teenuste kasutamisel ning riigi pandud ülesannete rahastamisel.

Eesti Linnade ja Valdade Liit **kooskõlastab eelnõu järgmiste märkuste ja ettepanekutega:**

1. Eelnõu § 4² lg 2 p 3 hõlmab sõnastuse järgi kõiki riigile kuuluvaid muuseumikogusid sõltumata kogu kasutava muuseumi õiguslikust vormist. Seletuskirjast ei selgu siiski piisavalt üheselt, kas ja millises mahus on keskne hoiustamis-, konserveerimis- ja digiteerimisteenus tagatud ka muuseumile, mida riik ei ole asutanud ja mis kasutab riigile kuuluvat muuseumikogu kehtiva MuuS § 9 alusel sõlmitud halduslepingu alusel, ning kuidas jätkub sellise teenuse rahastamine pärast eelnõu jõustumist.
Palume täpsustada § 4⁹ lg-s 2 või seletuskirjas, et § 4² lg 2 p-s 3 nimetatud keskse teenuse maht ja rahastamine tagatakse riigile kuuluva muuseumikogu suhtes sõltumata kogu kasutava muuseumi õiguslikust vormist või asutajast ning et see põhimõte kohaldub ka pärast eelnõuga kavandatud MuuS § 9 muudatuste jõustumist.
2. MuuS § 4² lg 2 p 2 järgi on ERMi ülesanne muu hulgas muuseumivaldkonna metoodiline nõustamine, teadmussiire ning teadus- ja arendustegevuse tulemuste rakendamine ja vahendamine.
Samas ei ole piisavalt selge, millises mahus ja millistel tingimustel on ERMi metoodiline tugi kättesaadav teistele muuseumidele ning kuidas jaotuvad ERMi ja Muinsuskaitseameti nõustamisülesanded.
Palume seletuskirjas ja vajaduse korral eelnõus selgelt piiritleda ERMi § 4² lg 2 p-s 2 nimetatud metoodilise nõustamise ja teadmussiirde ning Muinsuskaitseameti muuseumide nõustamise ülesanded. Samuti palume määratleda ERMi poolt kogu muuseumivõrgule suunatud metoodilise toe maht, sihtrühm, kättesaadavus ja riigieelarveline rahastamine.
Riigieelarvest rahastatava metoodilise põhitoe ulatuses peab nõustamine olema muuseumidele kättesaadav sõltumata nende õiguslikust vormist.

3. MuuS § 9 lg 3 kohaselt nähakse halduslepingus ette muuseumikogu kasutamise seotud tegevuste rahastamise alused. Halduskoostöö seaduse § 10 p 3 järgi tuleb halduslepingus määrata nii haldusülesande täitmise rahastamise alused kui ka rahastamise ulatus. Kehtiva MuuS § 21 lg 2 järgi määratakse riigile kuuluvat muuseumikogu kasutavale muuseumile, mida riik ei ole asutanud, halduslepingus ette nähtud ülesannete täitmiseks riigieelarvest tegevustoetus.
Palume täiendada § 9 lg 3 selliselt, et halduslepingus nähakse ette ülesannete täitmise rahastamise alused ja ulatus. Samuti palume seletuskirjas kinnitada, et § 9 muutmise ei vähenda MuuS § 21 lg-st 2 tulenevat rahastamist ega halvenda selliste muuseumide rahastamispositsiooni, mille asutaja ei ole riik, kuid mis kasutavad riigile kuuluvat muuseumikogu.
4. MuuS § 25 lg 1 järgi võib näituse kahjuhüvitise tagamist taotleda ka riigile kuuluvat muuseumikogu kasutav muuseum. Sama põhimõtte tuleneb § 27 lg-st 1. Samas ei ole § 25 lg 2 p-s 1 sissetuleva näituse eksponeerimiskohana nimetatud riigile kuuluvat muuseumikogu kasutavat muud muuseumi. Seetõttu ei ole sätted omavahel üheselt kooskõlas.
Palume lisada § 25 lg 2 p 1 loetellu „riigile kuuluvat muuseumikogu kasutav muuseum“.
5. Seletuskirjas on märgitud, et eelnõu ei too KOVidele uusi ülesandeid ega kohustusi. ELVLi hinnangul ei ole siiski piisavalt käsitletud KOV mõju muuseumi asutaja, kaasasutaja või kaasrahastajana. KOV eelarvet võivad mõjutada kesksete teenuste hind ja kättesaadavus, museaalide transpordi- ja ettevalmistuskulud ning riigile kuuluvaid kogusid kasutavate muuseumide riigieelarvelise rahastamise muutumine.
Palume täiendada seletuskirja mõjuhinnangut KOV kui muuseumi asutaja, kaasasutaja ja kaasrahastaja vaatega ning hinnata, kas kavandatud teenuse- ja rahastuskorraldus võib suurendada KOV kulusid.
6. Eraldi eelnõu muudatusettepanekuna ELVL pärandihoidlate küsimust ei käsitle, kuna eelnõuga pärandihoidlaid ei rajata. Samas palume Kultuuriministeeriumil pärandihoidlate edasisel kavandamisel aegsasti kaasata kohalikke omavalitsusi ja nende asutatud muuseume ning enne projekteerimisotsuste tegemist selgitada teenuse kasutamise, museaalide ümberpaigutamise ja hoiustamise kulude jaotuse põhimõtted.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Veikko Luhalaid
tegevdirektor

Agne Vaalmäe
agne.vaalmae@elvl.ee